

Букач В. М.

*З історії Південноукраїнського
національного педагогічного університету
ім. К. Д. Ушинського*

ВИПУСКНИКИ

Одеса - 2012

УДК: 94 + 378
ББК: 63.3 (4 Укр.)Од. + 74.58 + 74.4
Б 90

Автор: **Букач** Валерій Михайлович, кандидат історичних наук, приват- професор

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського (протокол № 9 від 26 квітня 2012 року).

Букач В. М.

З історії Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Випускники: Довідник. – Одеса: ПНПУ, 2012. – 40 с.

Біографічний довідник містить коротку інформацію про окремих випускників педагогічного вищого навчального закладу різних років і розрахований на широке коле читачів.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського (Одеса), 2012.
(С) Букач В. М., 2012.

Передмова

Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського є одним із провідних вищих педагогічних навчальних закладів України. За багаторічну історію існування в його стінах були підготовлені десятки тисяч висококваліфікованих вчителів загальноосвітніх шкіл, викладачів професійних навчальних закладів, велика кількість науковців, представників вітчизняної культури, державних службовців, громадських діячів тощо.

Цей довідник вміщує короткі біографічні дані окремих випускників інституту народної освіти – інституту соціального виховання – педагогічного інституту – педагогічного університету, серед яких Герої Радянського Союзу Коваленко А. Я., Моргуненко В. С., Мусін В. П., Герої Соціалістичної Праці Верещагін Л. Ф., Цвігун С. К., Герой України Литвак Б. Д., лауреати державних премій Союзу РСР і України, академіки та члени -кореспонденти академій наук, відомі діячі культури, знані вчителі і викладачі вищих навчальних закладів. Через їх біографії можна прослідити історію університету.

АВДЄЄНКО Г. В.

Спортсмен

Геннадій Валентинович Авдєєнко (1963 р. н.) закінчив факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Легкоатлет, стрибун у висоту. Чемпіон Радянського Союзу, чемпіон світу, чемпіон Олімпійських ігор 1988 року у стрибках у висоту. В 1983 році присвоєно звання заслуженого майстра спорту СРСР.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ . Сучасність. Майбутнє/
Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007, с. 105.

БЄЛОЗЬОРОВ С. Т.

Географ

Сергій Тихонович Белозьоров (1903 р. н.) закінчив у 1926 році повний курс факультету професійної освіти Одеського інституту народної освіти. Навчався в аспірантурі при кафедрі фізичної географії і геології ОІНО, якою керував видатний вчений професор Г. І. Танфіл'єв. Згодом в 1930- 1933 роках працював доцентом кафедри фізичної географії Одеського інституту соціального виховання. У квітні 1934 року здобув науковий ступінь кандидата географічних наук. У 1933- 1941 роках працював доцентом Одеського державного університету і водночас у 1938–1941 роках завідував кафедрою і керував географічним факультетом в Одеському педагогічному інституті.

У післявоєнні часи працював доцентом в Одеському держуніверситеті і педагогічному інституті. В 1963 році рішенням Вищої Атеста-

ційної комісії було присвоєно вчене звання професора. В цьому ж році був призначений на посаду завідувача кафедри фізичної географії Одеського державного університету. Помер в Одесі у 1970 році.

Пр.: Долина Великого Куяльника. – Х., 1934. – 40 с.; Асканія – Нова. – К., 1956. – 102 с.; Географія материків. – К., 1971. – 370 с.

Літ.: Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2. – Одеса, 2000, с. 92 – 98.

БОГДАНОВА І. М.

Педагог

Інна Михайлівна Богданова (1952 р. н.) закінчила у 1973 році фізико - математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Працювала вчителем математики в одеській середній школі № 78, заступником директора середньої школи № 27, викладачем математики в Одеському технікумі залізничного транспорту. В 1986 – 1989 роках навчалася в аспірантурі при кафедрі педагогіки Одеського педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. У 1990 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук. В 1992 році присвоєно вчене звання доцента. У 2002 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Вчене звання професора присвоєно у 2004 році.

В 1989 – 2002 роках працювала на кафедрі педагогіки Одеського педагогічного інституту. З 2002 року працює на посаді професора, завідувача кафедри соціальної педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Керує аспірантурою, входить до складу Спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій.

Є автором наукових праць з теорії і методики професійної освіти

- Пр.: Інтегрований курс педагогіки: Навчальний посібник. – Одеса, 1996. – 160 с.; Педагогічна інноватика: Навчальний посібник. – Одеса, 2000. – 148 с.; Прикладна педагогіка: дидактичні можливості інформаційно-модульної технології: Методичні рекомендації. – Одеса, 2001. – 76 с.
- Літ.: Букач В. М. Історія Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського в особах: Біографічний довідник. – Одеса, 2005, с. 20; Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. – Одеса, 2007, с. 172 – 173.

ВАЙНЕРМАН Х. А.

Єврейський поет

Ханан Абрамович Вайнерман (1902 р. н.) в 1930 – 1932 роках навчався на Робфаку Одеського інституту соціального виховання, згодом в педагогічному інституті. Єврейський поет, відомий українському читачеві завдяки перекладам Є. Бандуренка, М. Рильського, В. Сосюри, П. Тичини. Працював спецкором центральних єврейських газет. В роки Великої Вітчизняної війни працював на радіо. Потім в редакціях центральних єврейських газет у Москві та Біробіджані. Почав писати вірші, будучи студентом. Тематикою його поезії є героїка війни і миру, дружба радянських народів та їх праця, одеська тема. Був членом Спілки письменників СРСР з 1934 року. Є автором збірок віршів «До праці», «Бригада малят», «В жизнь влюблённый», «От всего сердца», «Люблю и верю», «Свет и тени», «Щедрая осень» та інших. Помер в 1979 році.

-
- Пр.: Могила в катакомбі: Реквієм // Одессе посвящается...: Город-герой в художественной литературе. – Одеса, 1971, с. 208 – 209.
- Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. – Одеса, 2007, с. 43.

ВЕРЕЩАГІН Л. Ф.

Фізик

Леонід Федорович Верещагін (1909 р. н.) в 1928 році закінчив Одеський інститут народної освіти. В 1934 – 1939 роках працював у Фізико-технічному інституті Академії Наук Української РСР, в 1939 – 1954 роках – в Інституті органічної хімії Академії Наук Союзу РСР, з 1954 року – директор Лабораторії високих тисків АН СРСР, з 1958 року – директор Інституту високих тисків Академії Наук СРСР. В 1960 році під його керівництвом вперше в Радянському Союзі були здобуті синтетичні алмази.

Основні праці присвячені фізиці надвисоких тисків й методиці вимірювання фізичних величин при цих тисках, а також дослідженню фізичних якостей твердих тіл. В 1966 році обраний дійсним членом Академії Наук Союзу РСР. В 1963 році Указом Президії Верховної Ради СРСР присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. Нагороджений трьома орденами Леніна та іншими орденами і медалями. Лауреат Ленінської премії та Державної премії СРСР. Помер у Москві в 1977 році.

Пр.: Твёрдое тело при высоких давлениях: Избранные труды. – М., 1981. – 286 с.; Синтетические алмазы и гидроэструзия: Избранные труды. – М., 1982. – 328 с.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т.– Т. 2. – К., 1979, с. 187.

ВЛАСЕНКО І. О.

Біолог

Іван Олександрович Власенко (1904 р. н.) в 1929 році закінчив агробіологічний відділ Одеського інституту народної освіти. Працював асистентом в інституті народної освіти і в Одеському університеті, директором Одеського будинку вчених, директором ботанічного саду Оде-

ського університету. В 1935 – 1936 роках служив в лавах Червоної Армії. В 1938 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата біологічних наук. В 1939 році присвоєно вчене звання доцента. В 1938 – 1941 роках працював директором Одеського педагогічного інституту.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, трьома медалями.

З квітня 1945 року до вересня 1964 року працював ректором Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

Як вчений переймався проблемою вирощування цитрусових культур на півдні України, питаннями біохімічної характеристики плодів цитрусових. Є автором біля 40 друкованих праць. Обирався депутатом Одеської міської ради депутатів трудящих.

За заслуги в розвитку вітчизняної освіти нагороджений орденом Трудового Червоного прапора. Після смерті І. О. Власенка його ім'я було увічнено встановленням спеціальної студентської стипендії.

Пр.: Культура цитрусових на півдні України. – Одеса, 1952; Влияние длительного затемнения на содержание хлорофилла у цитрусовых в условиях траншейной культуры.// Доклады АН СССР. – 1952. – Т. 82. – С. 465 – 468.

Літ.: Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института-участниках Великой Отечественной войны / Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского. – Одесса, 1990, с. 56; Букач В. М. Історія Південноукраїнського державного педагогічного університету в особах: Біографічний довідник. – Одеса, 2005, с. 7 – 8.

ВОЙТКО В. І.

Психолог, філософ

Віталій Іванович Войтко (1927 р. н.) закінчив в 1949 році Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. В 1953

році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук. У 1966 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора філософських наук. В 1959 – 1972 роках завідував кафедрою філософії у Київському політехнічному інституті. З 1972 року був директором Науково-дослідного інституту психології Української РСР. У 1978 році був обраний членом-кореспондентом Академії педагогічних наук Союзу РСР. Підготував 43 кандидата психологічних і філософських наук.

Досліджував питання методології психологічної науки, соціальної психології, педагогічної психології. Помер у Києві в 1989 році.

Пр.: Диалектический и исторический материализм: Курс лекций. – К., 1962. – 390 с.; Социальные и психологические аспекты научно-технической революции.– К., 1976; Психология и идеология.– К., 1977.– 48 с.; Актуальные проблемы психологической науки.– К., 1982. – 48 с.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 2 . – К., 1979, с. 303.

ГАНЕВИЧ І. В.

Історик

Іван Васильович Ганевич (1915 р. н.) в 1941 році закінчив історичний факультет Одеського педагогічного інституту. Учасник Великої Вітчизняної війни. З 1944 року працював викладачем у вищих навчальних закладах міста Одеси. За монографію «Боротьба болгарського народу під керівництвом Комуністичної партії за національне і соціальне визволення (1941 – 1944 рр.)», надруковану у видавництві Київського університету, присвоєно науковий ступінь доктора історичних наук. У 1964 році присвоєно вчене звання професора.

З 1962 року очолював кафедру історії КПРС Одеського державно-

го університету ім. І. І. Мечникова. Підготував 6 кандидатів наук. Є автором близько 50 друкованих праць. Помер в Одесі у 1976 році.

Пр.: Деятельность Болгарской Коммунистической партии по укреплению диктатуры пролетариата (сент. 1944 – 1948 гг.). – К., 1974. – 207 с.

Літ.: Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2. – Одеса, 2000, с. 260 – 261.

ГАНТМАХЕР Ф. Р.

Математик, механік

Фелікс Рувімович Гантмахер (1908 р. н.) у 1923 році почав відвідувати лекції на другому курсі фізико-математичного факультету Одеського інституту народної освіти як вільний слухач. Навчався в аспірантурі інституту народної освіти. Педагогічну діяльність почав у 1927 році. Працював в Одеському інституті народної освіти асистентом, потім доцентом. В 1930 році став професором.

У 1930 – 1934 роках працював у фізико-хіміко-математичному інституті, в Одеському державному університеті. У грудні 1934 року вступив до докторантури Московського математичного інституту ім. В. О. Стеклова. У 1938 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук. З 1935 року працював у московських вищих навчальних закладах. У 1942 – 1946 роках керував відділом в Центральному аеродинамічному інституті ім. М. Є. Жуковського. У роки Великої Вітчизняної війни брав активну участь у теоретичних і експериментальних дослідженнях з зовнішньої балістики реактивних снарядів. За це був нагороджений орденом Червоної зірки та став лауреатом Державної (Сталінської) премії СРСР (1947 р.) Був

одним із засновників журналу «Успіхи математичних наук».

З 1947 року працював професором Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова. Помер у Москві в 1964 році.

Пр.: Осцилляционные методы и ядра и малые колебания механических систем. – М. – Л., 1941. – 359 с.; Теория матриц. – М., 1953. – 492 с.

Літ.: Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 2. – Одеса, 2000, с. 264 – 266.

ГОРБАЧОВ Є. Г.

Педагог, тренер

Євген Георгійович Горбачов (1930 р. н.) у 1953 році закінчив факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського і залишився працювати в інституті викладачем кафедри спорту. В 1956 – 1957 роках працював тренером команди майстрів з волейболу ДСТ «Буревісник». У 1957 – 1958 роках працював викладачем фізичного виховання в Одеському політехнічному інституті. В 1958 році перейшов до Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Пройшов шлях від асистента кафедри спорту до професора, завідувача кафедри методики та теорії фізичного виховання. Викладацьку роботу поєднував з виконанням обов'язків державного тренера з волейболу при спортивному товаристві «Буревісник». У 1967 – 1975 роках працював головою комітету з фізичної культури і спорту при виконкомі Одеської обласної ради депутатів трудящих.

У 1975 – 1981 роках виконував обов'язки декана факультету фізичного виховання Одеського педагогічного інституту. В 1978 році присвоєно вчене звання доцента по кафедрі теорії і методики фізичного ви-

ховання. В 1991 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата педагогічних наук. В 1993 році присвоєно вчене звання професора. За заслуги в розвитку спорту присвоєні звання заслуженого тренера Союзу РСР та заслуженого тренера Української РСР. Нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями. Обирався депутатом Одеської обласної ради депутатів трудящих.

Є автором 110 опублікованих праць. Помер в Одесі у 1997 році.

Пр.: Организация самостоятельной педагогической деятельности студентов в условиях непрерывной педагогической практики: Методические рекомендации. – М. – Одесса, 1988. – 52 с.; Педагогічна практика: проблеми, програма, поради. – К., 1993. – 138 с.

Літ.: Букач В. М. Історія Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського в особах: Біографічний довідник. – Одеса, 2005, с. 25 – 26; Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. – Одеса, 2007, с. 68 – 69.

ГРАМА Н. Г.

Педагог

Ніна Григорівна Грама (1939 р. н.) в 1964 році закінчила фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1962 – 1983 роках працювала вчителем фізики в загальноосвітній школі с. Великий Дальник Одеської області, викладачем фізики і математики в одеському професійно-технічному училищі № 9, заступником директора одеського професійно-технічного училища № 1, а в 1983 – 1990 роках – старшим викладачем кафедри дошкільної педагогіки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1983 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1990 році присвоє-

но вчене звання доцента. В 2004 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. З 2005 року працює професором кафедри теорії і методики дошкільної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

Є автором понад 120 опублікованих праць.

Пр.: Формування економічної грамотності у дітей дошкільного віку.– Одеса, 1997. – 216 с.; Професійна підготовка педагога-вихователя дошкільного закладу до економічного виховання дітей.– Одеса, 2002. – 380 с.; Організація вивчення студентами курсу «Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників» за модульною технологією: Навчальний посібник. – Одеса, 2008. – 19 с.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/ Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. – Одеса, 2007, с. 186;

ЖЕЛЕЗНЯК Я. І.

Спортсмен

Яків Ілліч Железняк (1941 р. н.) закінчив факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського.

Був чемпіоном Радянського Союзу (1965 – 1967, 1971 – 1973 роки), чемпіоном Європи (1965, 1972 – 1973 роки), чемпіоном світу (1962, 1966, 1973 – 1974 роки в командних змаганнях), олімпійським чемпіоном 1972 року із стрільби по «бігучому кабану».

У 1972 році став заслуженим майстром спорту СРСР із стрільби. Нагороджений орденом «Знак Пошани».

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т.–Т. 4.– К., 1980, с.10.

ІВАНОВИЧ В. І.
Український письменник

Володимир Ієронімович Іванович (1905 р. н.) закінчив у 1933 році Одеський педагогічний інститут. Учасник Великої Вітчизняної війни. Почав друкуватися у 1927 році.

Автор гумористичних збірок «Свиня на пасіці» (1950 р.), «Низько вклоняємось!» (1950 р.), «Кропивою сміху по усякому лиху» (1957 р.), «На городі бузина, а за морем сатана» (1963 р.), «Усмішки» (1974 р.) та інших. Писав книжки для дітей: «В білу хуртовину» (1956 р.), «Казки і минуле», « Порося у мішку» (1965 р.) та інші.

Помер в Одесі у 1985 році.

Пр.: Поезії. – К., 1967; Червоний огнецвіт. – К., 1975.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 4. – К., 1980, с. 195; Украинский Советский Энциклопедический Словарь: В 3-х т. – Т. 1. – К., 1988, с. 663 – 664.

ІЛЬІН І. І.
Медик

Ігор Іванович Ільїн (1931 р. н.) в 1954 році закінчив факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту. Згодом продовжив освіту в Одеському медичному інституті ім. М. І. Пирогова. В 1964 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук. У 1972 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора медичних наук. Згодом присвоєно вчене звання професора. В 1974 році став завідувачем кафедри анатомії людини, а в 1984 – 1994 роках був ректором Одеського медичного інституту

ім. М. І. Пирогова. Протягом тривалого часу очолював Одеське відділення Всесоюзного товариства анатомів, гістологів та ембріологів, був головою одеського відділення Товариства СРСР – Японія. Обирався депутатом Одеської міської ради.

Указом Президії Верховної Ради Української РСР в 1990 році присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки Української РСР.

Пр.: Организационно-методические основы интернатуры: Методические указания. – Одесса, 1990. – 21 с.; Методические рекомендации к практическим занятиям по нормальной анатомии человека для студентов стоматологического факультета/ Л. А. Антоненко, И. И. Ильин. – Одесса, 2001. – 125 с.

Літ.: Одеський медуніверситет. 1900 – 2000/ І. Л. Бабій, Ю. І. Бажора, С. О. Гешелін та ін. – Одеса, 2000, с. 26 – 27.

КИЛИМНИК О. В.

Літературознавець

Олег Володимирович Килимник (1913 р. н.) у 1938 році закінчив Одеський педагогічний інститут. Учасник Великої Вітчизняної війни.

Свої літературно-критичні роботи присвятив творчості А. Головка, О Гончара, О. Довженка, О. Копиленка, М. Рильського, В. Сосюри, П. Тичини, П. Усенка, Ю. Яновського та інших українських письменників. Член спілки письменників України.

Нагороджений орденами Червоної зірки, Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

Пр.: Юрий Яновский. Очерк творчества. – М., 1962. – 271 с.; Перед лицем історії: Літературно-критичні нариси і статті. – К., 1978. – 231 с.; 3 вершин літ: Спогади. – К., 1988. – 237 с.

Літ.: Українська Радянська Енциклопедія : В 12 т. – Т. 5. – К., 1980, с. 153.

КІРСАНОВ С. І.

Російський поет

Семен Ісаакович Кірсанов (1906 р. н.) закінчив філологічний факультет Одеського інституту народної освіти. Учасник Великої Вітчизняної війни. Друкуватися почав у 1922 році. Був одним з організаторів «Юголефа», учасником створення в Одесі театру нових форм. Перша збірка віршів «Прицел» вийшла у 1926 році. З початку 1930-х років працював в галузі віршової публіцистики: збірки «Строки стройки», «Стихи в строю», поеми «Пятилетка», «Актив».

Автор поем на соціально-історичні і філософські теми – «Золушка», (1935 р.), «Ночь под Новый век» (1940 р.), «Семь дней недели» (1956 р.), «Александр Матросов» (1946 р.), віршової повісті «Макар Мазай» (1947-1950 р.). Україні поет присвятив вірші «Дума о Гуцульщине», «Дума», «Песня об Одессе», «Хорошо».

Нагороджений орденом Леніна, іншими орденами і медалями, лауреат Державної премії СРСР (1951 р.). Помер у Москві в 1972 році.

Пр.: Собрание сочинений. – Т. 1 – 4. – М., 1974 – 1976; Погудка о погодке. Творчество. Этот мир.// Три века русской поэзии. – 2-е изд., доп. – М., 1979, с. 695 – 698.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 5. – К., 1981, с. 89; Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987, с. 619.

КОВАЛЕНКО А. Я.

Військовий, держслужбовець

Анатолій Якович Коваленко (1919 р. н.) закінчив у 1951 році Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського. В 1939 – 1946 роках служив в лавах Радянської Армії. В 1940 році закінчив Хар-

ківське військово - авіаційне училище. Учасник Великої Вітчизняної війни. Як льотчик-спостерігач за роки війни здійснив 173 бойових вилітання. Воював на Південному, Північнокавказькому, Ленінградському, 2-му та 3-му Прибалтійських, 1-му Білоруському фронтах.

Після звільнення в запас був на партійній роботі. Протягом тривалого часу працював заступником начальника Херсонського мореходного училища, згодом - заступником начальника Херсонського обласного управління сільського господарства.

Обирався депутатом Херсонської міської ради народних депутатів. У лютому 1945 року Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений орденом Леніна, орденом Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни I ступеня, двома орденами Червоної зірки, медалями. Помер у Херсоні в 2008 році.

Літ.: Герои твои, Херсонщина. – Симферополь, 1980, с. 209 – 210;
Навечно в сердце народном. – 3-е изд. – Минск, 1984, с. 234.

КРАВЧЕНКО Є. С.

Український письменник

Євген Сергійович Кравченко (1907 р. н.) закінчив в 1933 році Одеський інститут соціального виховання . Почав друкуватися з 1936 року. Учасник Великої Вітчизняної війни. Працював переважно у жанрі драматургії.

Окремими виданнями вийшли п'єси «Любов» (1939 р.), «Під червоною калиною» (1954 р.), «Солдатська поема» (1961 р.) та інші. Є автором збірок оповідань та гуморесок «Мої сучасники» (1954 р.), «На крилах дитинства» (1969 р.), повісті «На світанку» (1967 р.).

Помер у Києві у 1975 році.

Пр.: П'єси. – К., 1978; Максимальный минимум. – М., 1976.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 5. – К., 1981, с. 368.

КУРЛЯНД З. Н.

Педагог

Зінаїда Наумівна Курлянд (1952 р. н.) закінчила в 1973 році фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. До 1980 року вчителювала в загальноосвітній школі смт. Овідіополь, одеській середній школі № 3. Згодом навчалася в аспірантурі. В 1985 році була прийнята на кафедру педагогіки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Пройшла шлях від асистента до професора кафедри. В 1985 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1988 році присвоєно звання доцента. В 1993 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. В 1995 році присвоєно вчене звання професора. З 1998 року очолює кафедру педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Керує аспірантурою при кафедрі педагогіки. Є членом спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських дисертацій.

Нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

Пр.: Педагогические способности и профессиональная устойчивость учителя. – Одесса, 1992. – 111с.; Профилактика стрессовых состояний в работе с одарёнными детьми// Наука і освіта.– 2000. – Спецвипуск. – С. 178 – 180; Особливості професійного самовизначення та становлення Я-концепції майбутнього вчителя // Наука і освіта. – 2003. – № 4. – С. 95–100; Педагогіка: Навчальний посібник/ Курлянд З. Н., Хмельюк Р. І., Осипова Т. Ю. – Харків, 2009. – 304 с.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/ Авт. О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев.....– Одеса, 2007, с. 99-10

ЛИТВАК Б. Д.

Тренер

Борис Давидович Литвак (1930 р. н.) закінчив в 1964 році факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Працював заступником голови обласної ради добровільного спортивного товариства «Авангард», викладачем фізичного виховання Одеського автомеханічного технікуму.

З 1977 року працює директором спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи Олімпійського резерву № 2. В 1996 році при школі було створено Центр реабілітації дітей - інвалідів, в якому щоденно курс лікування проходять біля 200 пацієнтів.

В 1990 році присвоєно звання заслуженого тренера України. В 2007 році Указом Президента України присвоєно звання Героя України. Нагороджений орденами «Держава», «За заслуги» III ступеня, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України.

Літ.: Демченко Д. М., Савельєва Н. В., Фурсенко Л. І. Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008, с. 8.

МОРГУНЕНКО В. С.

Вчитель

Володимир Степанович Моргуненко (1905 р. н.) в 1937 році закінчив історичний факультет Одеського педагогічного інституту. З 1927 року працював вчителем, а з 1937 року – директором школи в селі Кримке Миколаївської області.

Під час окупації села фашистськими загарбниками в роки Великої Вітчизняної війни за дорученням партійного підпілля організував бойову молодіжну організацію «Партизанська іскра», якою безпосередньо

керував і особисто приймав участь у бойових диверсійних операціях проти ворога.

Розстріляний окупантами 28 лютого 1943 року. У 1958 році Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР присвоєно звання Героя Радянського Союзу (помертно).

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 7. – К., 1982, с. 42.

МУСІН В. П.

Вчитель

Василь Петрович Мусін (1914 р. н.) закінчив історичний факультет Одеського педагогічного інституту. Працював заступником директора з навчальної роботи Благоевського спеціального дитячого будинку Іванівського району Одеської області.

Під час Великої Вітчизняної війни воював командиром взводу автоматників у складі частин Південного, Сталінградського, 3-го та 4-го Українських фронтів.

Загинув 28 листопада 1944 року. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року помертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. На його честь названо провулок в місті Одесі.

Літ.: Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института – участниках Великой Отечественной войны. / Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского. – Одесса, 1990, с. 20 -23.

НІКОЛАЄВА М. М.

Спортсменка

Маргарита Миколаївна Ніколаєва (1935 р. н.) закінчила факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім.

К. Д. Ушинського. Видатна радянська гімнастка. Переможниця Спартакіади народів СРСР 1959 року. В 1960 році стала чемпіонкою XVII Олімпійських ігор в опорному стрибку і у командній першості. Перша одеситка –олімпійська чемпіонка. В 1965 році здобула бронзову медаль на чемпіонаті СРСР з вільних вправ та стала бронзовим призером Кубка СРСР з багатоборства. Знімалася в кіно.

В 1960 році присвоєно звання заслуженого майстра спорту СРСР. Нагороджена медаллю «За трудову доблесть». Померла в Одесі в 1993 році.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 7. – К., 1982, с. 300.

НОВАЦЬКИЙ В. М.
Державний службовець

Володимир Миколайович Новацький (1957 р. н.) закінчив в 1978 році факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Працював вчителем фізичної культури загальноосвітньої школи села Маяки Біляївського району Одеської області, в Біляївському райкомі комсомола та в Одеському обкомі ЛКСМУ. В 1985 році закінчив агрономічний факультет Одеського сільськогосподарського інституту. В 1987 році був обраний головою сільськогосподарського підприємства «Єреміївське» Роздільнянського району Одеської області. В 1990 році обраний головою виконкому Роздільнянської районної ради народних депутатів. В 1995 – 2002 роках очолював управління сільського господарства та продовольства, зовнішніх економічних зв'язків, торгівлі і туризму Одеської обласної державної адміністрації. Згодом обирався заступником голови і головою Одеської обласної ради. З квітня 2006 року працює Южненським міським головою.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім.
К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./
Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007, с. 104.

ОЛІЗАРЕНКО Н. Ф.

Спортсменка

Надія Федорівна Олізаренко (1953 р. н.) закінчила факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту імені К. Д. Ушинського. Срібний призер Кубка світу та Чемпіонату Європи 1978 року, бронзовий призер Кубка світу з бігу на 800 метрів 1985 року. Чемпіонка XX Олімпійських ігор з бігу на 800 метрів та бронзова призерка з бігу на 1500 метрів.

Заслужений майстер спорту СРСР з легкої атлетики.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім.
К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./
Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007, с. 105.

ОЛІЙНИК С. І.

Український поет

Степан Іванович Олійник (1908 р. н.) в 1934 році закінчив Одеський педагогічний інститут. Працював журналістом в Одесі і Києві. Учасник Великої Вітчизняної війни.

У 1947 році вийшла перша збірка його гумористичних віршів «Мої земляки». Автор книжок сатири й гумору «Наші знайомі» (1950 р.), «Дорога дама» (1954 р.), «Здоровенькі були» (1958 р.), «Карась – середняк» (1961 р.), «Дозасідалися» (1968 р.). Написав книги «Батьки і діти» (1970 р.), «В ім'я добра – проти зла» (1977 р.), збірку автобіографі-

чних оповідань «З книги життя» (1964 р.)

Обирався депутатом Верховної Ради Союзу РСР. Нагороджений орденом Леніна, іншими орденами і медалями. Лауреат Державної премії СРСР. Помер у Києві в 1982 році.

Пр.: Твори. – Т. 1 – 3. – К., 1968; Твори. – Т. 1 – 4. – К., 1978 -1979; Дружу с сатирой. – М., 1974; Пути – дороги. – М., 1980.
Літ.: Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987, с. 667; Украинская Советская Энциклопедия: В 12 т. – Т. 7. – К., 1982, с. 477.

ПАЛТИШЕВ М. М.

Вчитель

Микола Миколайович Палтишев (1946 р. н.) закінчив в 1976 році фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1971 – 1993 роках працював вчителем фізики професійно-технічного училища № 1 міста Одеси. В 1993 – 2004 роках завідував кафедрами педагогіки і психології, початкового і дошкільного виховання Одеського інституту удосконалення вчителів. З 2004 року викладає фізику в одеській загальноосвітній школі № 55.

В 1987 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Є автором понад 170 опублікованих праць, в тому числі навчальних посібників для вчителів.

Обирався народним депутатом СРСР. Нагороджений медаллю «За трудову доблесть», золотим знаком Академії педагогічних наук України «К. Д. Ушинський», знаком «Відмінник освіти України» та іншими відзнаками. Є лауреатом педагогічної премії СРСР ім. Н. К. Крупської. В 1987 році Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР присвоєно почесне звання «Народний вчитель СРСР».

Пр.: поэтапная система обучения физике в средних ПТУ. – К., 1984. – 41 с.; Педагогическая гармония: Учебно-методическое посо-

бие для учителя. – К., 1996. – 102 с.
Літ.: Ежегодник Большой Советской Энциклопедии. – 1988. – Вып. 32. – М., 1988, с. 574; Демченко Д. М., Савельєва Н. В., Фурсенко Л. І. Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008, с. 220.

ПЕТРЕНКО В. В.

Спортсмен

Віктор Васильович Петренко (1969 р. н.) закінчив факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Трикратний чемпіон Європи, чемпіон світу з чоловічого одиночного фігурного катання. Учасник трьох Олімпіад. Чемпіон XVI зимових Олімпійських ігор (1992 р.). Чемпіон світу серед професіоналів 1995 – 1996 років.

Заслужений майстер спорту СРСР.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/
Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007, с. 105.

ПОКРИТАН А. К.

Економіст

Анатолій Карпович Покритан (1920 р. н.) закінчив в 1948 році філологічний факультет Одеського державного педагогічного інституту. Учасник Великої Вітчизняної війни. Здобувши вищу освіту, викладав в технікумі і працював асистентом на кафедрі марксизму-ленінізму Одеського педагогічного інституту. У 1952 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Згодом йому було присвоєно вчене звання доцента. Завідував кафедрою. В 1967 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора економічних наук. В 1968 році перейшов до Одеського інституту на-

родного господарства і очолив кафедру політичної економії. Став одним із фундаторів одеської економічної школи. В 1977 році присвоєно звання заслуженого працівника вищої школи Української РСР, а у 1980 році – звання заслуженого діяча науки і техніки УРСР.

В Одеському державному економічному університеті щорічно проходять «Покританівські читання», присвячені пам'яті видатного вченого. Є автором понад 200 наукових та науково-методичних праць, серед яких біля 20 монографій і підручників з питань економічної теорії.

Помер в Одесі в 2003 році.

Пр.: Вопросы социалистического воспроизводства общественного продукта. – К., 1965. – 188 с.; Историческое и логическое в экономической теории социализма. – М., 1978. – 248 с.

Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12 томах. – Т. 8. – К., 1982, с. 352; Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института – участниках Великой Отечественной войны / Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского. – Одесса, 1990, с. 92 – 94.

РУБЕНЧИК Л. Й.

Мікробіолог

Лев Йосипович Рубенчик (1896 р. н.) закінчив в 1922 році Одеський інститут народної освіти, в якому працював до 1927 року. У 1927 – 1931 роках працював в Одеському інституті технології зерна й муки, в 1933 – 1941 роках – в Одеському університеті та одночасно в Українському науково-дослідному інституті курортології і бальнеології. В 1944 – 1956 роках – професор Київського університету ім. Т. Г. Шевченка, завідувач кафедри мікробіології.

У 1933 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора біологічних наук. У 1939 році був обраний членом-кореспондентом Академії Наук Української РСР. В 1944 – 1972 роках завідував відділом

загальної мікробіології ґрунту Інституту мікробіології і вірусології Академії Наук УРСР, який розробляв проблему взаємовідносин ґрунтових бактерій з вищими рослинами. Своїми дослідженнями створив реальну основу для використання мікроорганізмів як біологічних індикаторів.

Є автором понад 180 наукових праць та авторських свідоцтв. Підготував біля 40 докторів і кандидатів наук. Помер у Києві в 1988 році.

Пр.: Микроорганизмы как фактор коррозии бетона и металлов. – К., 1950; Азотобактор и его применение в сельском хозяйстве. – К., 1960; Микроорганизмы – биологические индикаторы. – К., 1972.
Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12-ти т. – Т. 9. – К., 1983, с.365; Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 4. – Одеса, 2000, с. 36 – 37.

САВЧУК М. П.

Зоолог

Микола Панасович Савчук (1899 р. н.) закінчив в 1930 році історичний факультет Одеського інституту народної освіти. У 1931 році екстерном склав іспити за біологічний факультет та вступив до аспірантури Одеського науково-дослідного інституту біології. У 1930 – 1934 роках працював викладачем в одеських інститутах. З 1934 року працював в Одеському державному університеті. В 1935 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук. У 1937 році став професором, завідувачем кафедри. Згодом виконував обов'язки проректора з навчальної роботи. У 1939 – 1948 роках працював ректором Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. В 1948 – 1949 роках був міністром освіти Української РСР. В 1948 році був обраний членом-кореспондентом Академії Наук УРСР.

Праці присвячені питанням експериментальної біології, зокрема регенерації, трансплантації, розвитку організмів і експериментальній гел-

мінтології. Є автором трьох підручників для студентів-біологів. В 1965 році присвоєно звання заслуженого діяча науки Української РСР. Нагороджений двома орденами Трудового Червоного прапора і медалями. Помер в Одесі у 1976 році.

Пр.: Зоологія безхребетних: Підручник. – Вид. 2-е. – К., 1965. – 503 с.
Літ.: Украинская Советская Энциклопедия: В 12-ти т. – Т. 9. – К., 1983, с. 425; Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 4. – Одеса, 2000, с.

СИМОНЕНКО М. К.

Економіст

Михайло Кіндратович Симоненко (1915 р. н.) закінчив в 1951 році історичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Учасник Великої Вітчизняної війни. З 1946 року працював на партійній роботі. В 1958 році був затверджений завідувачем відділом науки і культури Одеського обласного комітету Компартії України. У вересні 1964 року був призначений ректором Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. На цій посаді працював до грудня 1976 року. Кандидат економічних наук, доцент. Як дослідник вивчав питання історії політичних економічних теорій, історії педагогіки та проблеми програмованого навчання в загальноосвітній школі та в педагогічних навчальних закладах. В 1976 році перейшов до Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова, де обіймав посаду доцента кафедри політичної економії.

Є автором біля 40 опублікованих наукових праць. Обирався головою Одеського відділення Товариства Радянсько-Угорської дружби. Нагороджений орденами Червоного прапора, Трудового Червоного прапора, Вітчизняної війни II ступеня, медаллю «За відвагу» та іншими відзнаками. Помер в Одесі у 1989 році.

Пр.: Критика Г. В. Плехановим ревізійізму Бернштейна// Праці Одеського держуніверситету. – 1958. – Т. 148. – С. 87 -112; Боротьба В. І. Леніна проти перекручень марксизму// Всеперемогаюча сила ленінських ідей. – К., 1970.

Літ.: Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института-участниках Великой Отечественной войны/ Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского. – Одесса, 1990, с. 98 – 99.

СОКОЛЕНКО О. І.

Фізик

Олександра Іванівна Соколенко (1935 р. н.) закінчила в 1960 році фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Вчителювала в Ананьївській загальноосвітній школі Одеської області. В 1961 році почала працювати старшим лаборантом кафедри фізики Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1967 році захистила дисертацію та здобула науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук. В 1971 році присвоєно вчене звання доцента. В 1975 – 1985 роках працювала деканом фізико-математичного факультету, а в 1985 – 1987 роках – проректором по навчальній роботі. В 1988 – 1993 роках завідувала кафедрою фізики. З 1994 року обіймає посаду професора кафедри фізики Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. В 2009 році присвоєно вчене звання приват-професора. Обрана академіком Української академії наук національного прогресу.

Обиралася депутатом Одеської міської та районної ради депутатів трудящих. Є автором понад 90 опублікованих праць. Нагороджена знаком «Відмінник народної освіти УРСР».

Пр.: Температурна залежність структури К-спектрів кремнію //

Доповіді АН УРСР. – 1975. – № 5. – С. 449 – 452; Реальная схема межзонных переходов и рентгеновские спектры// XIII Всесоюзное совещание по рентгеновской и электронной спектроскопии: Тезисы докладов. – Львов, 1991, с. 93 – 94; Електропровідність та термічна і структурна неупорядкованість// Структура і фізичні властивості неупорядкованих систем: Тези доповідей Всеукраїнської конференції.– Ч. 2. –Львів, 1993, с. 120; Применение компьютеров для процесса обучения на уроках физики как средство профилактики утомления// Вопросы профилактики. – Одеса, 1995, с. 12 – 13; Викладання українською мовою курсу фізики. Досягнення і проблеми// Проблеми впровадження державної мови в навчальних закладах Одещини: Тези регіональної науково-практичної конференції. – Одеса, 2003, с. 90 – 91.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/ Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирев та ін. – Одеса, 2007, с. 94.

СТЕПАНЮК О. С.

Вчитель

Ольга Степанівна Степанюк (1927 р. н.) закінчила в 1958 році філологічний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. До виходу на пенсію в 1983 році працювала вчителем української мови та літератури в Новоградівській загальноосвітній середній школі Одеської області.

Нагороджена знаком «Відмінник народної освіти УРСР». В 1970 році Указом Президії Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної республіки присвоєно почесне звання «Заслужений вчитель Української РСР».

Літ.: Демченко Д. М., Савельєва Н. В., Фурсенко Л. І. Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008, с.27

ТАРАСЕНКО О. А.
Мистецтвознавець

Ольга Андріївна Тарасенко (1949 р . н.) закінчила в 1971 році художньо-графічний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського і була залишена на факультеті для роботи викладачем. В 1979 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь кандидата мистецтвознавства. В 1983 році присвоєно вчене звання доцента. У 1978 – 1982 роках працювала викладачем кафедри образотворчого мистецтва, в 1982 – 1984 роках – доцентом кафедри історії і методики образотворчого мистецтва. В 1984 – 1988 роках завідувала кафедрою живопису і історії мистецтва. В 1996 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства. В 2000 році присвоєно вчене звання професора. В 1989 - 2008 роках працювала доцентом, професором, завідувачем кафедри графіки, професором кафедри живопису. В 2001 році обрана академіком Міжнародної Академії наук педагогічної освіти. З 2008 року є завідувачем кафедри образотворчого мистецтва Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

-
- Пр.: Человек и море в живописи Юрия Егорова // Искусство. – 1985.– № 1. – С. 21 -24; Образ матери мира в живописной и словесной ткани Павла Филонова: (Опыт сравнения). -Одесса, 1997.- 38 с.; Генетические источники живописи авангарда // Науковий вісник Південноукр. держ. педагог. ун-ту ім. К. Д. Ушинського: Зб. наувих праць. – 1999.– Вип. 10. – С. 102 – 108; Метаморфозы портрета и маски в зеркале истории// Восток – Запад: культура и цивилизация: Материалы международ. музыковедческой научн. – практ. конф. – Одеса, 2004, с. 362 -379.
- Літ.: Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1// Науковий вісник Південноукраїнського держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 – 2. – С. 142.

ТЕРЕЩЕНКО Г. І.

Історик

Георгій Іванович Терещенко (1929 р. н.) закінчив в 1952 році історичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Потім працював інструктором відділу агітації і пропаганди Одеського окружного будинку офіцерів, викладачем у вищих навчальних закладах Одеси. В 1961 – 1965 роках працював заступником начальника Одеського обласного управління професійно-технічної освіти. Протягом двадцяти років працював в Одеському медичному інституті ім. М. І. Пирогова. Пройшов шлях від старшого викладача до завдувача кафедри історії. Згодом одинадцять років очолював кафедру історії Одеської державної академії харчових технологій. В 1967 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. В 1977 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора історичних наук. В 1980 році присвоєно вчене звання професора.

Протягом багатьох років був членом спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій з історії в Одеському держуніверситеті ім. І. І. Мечникова. Підготував понад десяти кандидатів історичних наук. Є автором 250 опублікованих наукових і науково-методичних праць, серед яких 15 монографій. Помер в Одесі в 1996 році.

Пр.: Политико-воспитательная работа среди учащихся.-М., 1965.-28 с.
О социальной значимости подготовки учителей истории // Повышени ефективности подготовки учителей истории без отрыва от производства: Тезисы выст. всесоюз. науч.-метод. конф. – М. – Одесса, 1990, с. 63 – 64; Народницький рух в Україні //Південь України і складання української державності: історія і сучасність: Тези доп. всеукр. наук.- практ. конф.- Ч. 1.- Одеса, 1994, с. 54 -55; Національна концепція історії України в «Історії Русів»// Філософія. Менталітет. Освіта: Матер. міжнарод. наук.-теорет. конф. – Одеса, 1995, с. 46.

Літ.: Деревянко М. Г. І. Терещенко// Історичний досвід і сучасність: Матеріали IV наук. студ. конф. – Вип. 4. – Одеса. 1998, с. 45 – 46.

ФУРСЕНКО Л. І.
Державний службовець

Леонід Іванович Фурсенко (1936 р. н.) закінчив в 1959 році фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. До 1962 року служив в лавах Радянської Армії. Згодом працював вчителем математики і фізики в загальноосвітніх школах Іванівського та Березовського районів, заступником директора Березовської школи № 3, завідуючим Березовським районним відділом освіти Одеської області. Протягом тривалого часу очолював управління освіти виконкому Одеської обласної ради народних депутатів. Потім був директором Одеського інституту удосконалення вчителів. Після виходу на пенсію з 1 січня 1997 року перейшов на посаду старшого викладача кафедри менеджменту і розвитку освіти обласного інституту удосконалення вчителів. Став ініціатором відновлення з 1993 року випуску науково-методичного журналу «Наша школа», який видавався в 1923-1925 роках Одеським губернським відділом народної освіти.

Є автором 70 опублікованих науково-методичних праць. Нагороджений орденами Трудового Червоного прапора, «Знак Пошани», медалями, знаком «Відмінник народної освіти УРСР».

Пр.: Освітняни Одещини – жертви репресій тоталітаризму/ Ключенко Д. М., Фурсенко Л. І. – Одеса, 1995. – 100 с.

Літ.: Демченко Д. М., Савельєва Л. І. ...Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008, с. 293 – 294.

ХАНОНКІН О. А.
Фізик, геофізик, психолог

Олександр Аркадійович Ханонкін (1934 р. н.) закінчив в 1958 році фізико-математичний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Працював інженером – рентгеноло-

гом у рентгенівській лабораторії Одеського судноремонтного заводу. З 1966 року викладав в Одеському педагогічному інституті. У 1968 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. У 1972 році перейшов до Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова і почав працювати старшим науковим співробітником Науково-дослідного інституту фізики, а з квітня 1974 року – завідувачем галузевої науково-дослідної лабораторії прикладної металофізики. Основною проблемою, якою займались вчені лабораторії, була задача стабілізації властивостей мідних кабельних жил. За розробку нового кабелю, що складався з 5000 жил однакових властивостей одержав у 1983 році Державну премію Української РСР.

В 1985 році захистив докторську дисертацію з двох спеціальностей – з фізики металів та інженерної психології. За розробки у напрямку прогнозування землетрусів у 1996 році став лауреатом Державної премії України. У 1999 році очолив редакційну раду журналу «Синергетика».

Помер в Одесі у 2000 році.

Пр.: Вивчення втомленості кременистого заліза в зв'язку з втратою стійкості поверхневого шару досліджуваного зразка/ Ханонкін О. А., Моїсєєв Л. М.//Доповіді АН УРСР.– Сер. А. – 1971.– № 7. – С. 659 -660; Психологічне дослідження творів Сальвадора Далі / Ханонкін О. А., Єрмоленко О., Шатагіна О.// Мистецтво та освіта.– 1999. – № 3. – С. 45 – 48; Влияние факторов моделированных землетрясений на электрическую активность и поведений гидробионтов / Ханонкин О. А., Тимофеева Е. С.// Доповіді НАН України. – Математика. Природознавство. Технічні науки. – 1999. – № 7. – С. 157 – 161.

Літ.: Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 4. – Одеса, 2000, с. 302 – 306.

ХМЕЛЮК Р. І.

Педагог

Раїса Іллівна Хмелюк (1928 р. н.) закінчила в 1948 році географічний факультет Одеського державного педагогічного інституту, в якому

з 1949 року почала працювати викладачем, пройшовши шлях від асистента до професора кафедри педагогіки. У 1953 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1964 році присвоєно вчене звання доцента. В 1974 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. В 1976 році присвоєно вчене звання професора. З 1973 року протягом чверті століття очолювала кафедру педагогіки Одеського державного педагогічного інституту ім. К.Д. Ушинського. З 1998 року працювала на посаді професора кафедри педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

Є одним із фундаторів української педагогіки вищої школи. Підготувала 11 докторів і десятки кандидатів наук з педагогіки. Протягом тривалого часу очолювала спеціалізовану вчену раду по захисту кандидатських дисертацій з педагогіки.

Нагороджена орденом Трудового Червоного прапора, медаллю А. С. Макаренка. Удостоєна почесного звання «Заслужений працівник вищої школи України». Померла в Одесі у 2011 році.

Пр.: Диагностика профессиональной подготовки молодёжи к работе учителя // Советская педагогика. – 1971. - № 8. – С. 75 – 80; Формирование гражданской зрелости студенческой молодёжи. – К. – Одесса, 1978. – 134 с.; Предмет педагогика высшей школы // Основы педагогика высшей школы: Учебное пособие. – Одесса, 1998, с. 6 – 18; В поисках путей совершенствования подготовки учителя// Науковий вісник Південноукраїнського держ. педагог. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. – 1999. – № 1-2. – С. 5 – 7; Самопрезентация в общении как психолого-педагогическая проблема// Проблеми педагогіки вищої школи: Збірка наукових прац. – Вип. 1. – Одеса, 2003, с. 16 – 19.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє/ Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007, с. 98 – 99; Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2007, с. 99 – 104.

ЦВІГУН С. К.

Військовий

Семен Кузьмич Цвігун (1917 р. н.) закінчив в 1937 році історичний факультет Одеського державного педагогічного інституту. З 1939 року працював в органах державної безпеки. Під час Великої Вітчизняної війни брав активну участь в партизанському русі у тилу ворога. З 1951 року працював заступником міністра державної безпеки, внутрішніх справ, голови КДБ при Раді Міністрів Молдавської РСР, з 1955 року – заступником, головою КДБ Таджикиської РСР, з 1963 року – головою КДБ при Раді Міністрів Азербайджанської РСР. У 1967 році був переведений на посаду першого заступника голови Комітету державної безпеки СРСР, на якій пропрацював майже 15 років.

В 1978 році присвоєно воїнське звання генерала армії. Обирався депутатом Верховної Ради Союзу РСР. В 1977 році Указом Президії Верховної Ради Союзу РСР присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. Помер у Москві в 1982 році.

Пр.: Мы вернёмся. – М., 1979.

Літ.: Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сотрудниках института – участниках Великой Отечественной войны / Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинского. – Одеса, 1990, с. 40 – 41.

ЦОКУР О. С.

Педагог

Ольга Степанівна Цокур (1957 р. н.) закінчила в 1978 році музично-педагогічний факультет Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1978 – 1988 роках працювала викладачем у Бельцькому педагогічному інституті (Молдавська РСР). Потім навча-

лася в аспірантурі. В 1990 році почала працювати асистентом кафедри педагогіки Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. В 1990 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1992 році присвоєно вчене звання доцента. В 1991 – 1998 роках виконувала обов'язки доцента кафедри педагогіки. В 1998 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. В 2000 році присвоєно вчене звання професора. В 1998 – 2005 роках працювала професором кафедри дошкільної педагогіки, професором кафедри педагогіки, професором та завідувачем кафедри педагогіки та вікової психології. В 2005 – 2006 роках – професор кафедри теорії і методики практичної психології. В 2006 році перейшла до Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, де очолює кафедру педагогіки.

Як дослідник вивчає питання теорії та методики професійної освіти. Підготувала понад 20 кандидатів педагогічних наук. Обрана дійсним членом Міжнародної слов'янської академії освіти ім. Я. А. Каменського. Нагороджена знаком «Відмінник освіти України».

Пр.: Неопрагматический подход к высшему профессиональному образованию учителя // Наука і освіта. – 1998. – № 1- 2. – С. 75 - 80; Из досвіду гуманізації педагогічної свідомості вчителів гімназії // Наша школа. – 1998. – № 3. – С. 20 -24; О результатах исследования проблемы формирования педагогического сознания будущих учителей // Наука і освіта. – 2000. – № 4. – С. 40 – 44; Педагогічний самоменеджмент як провідний чинник творчої самореалізації вчителя // Педагогічні основи підготовки вчителя національної школи України. – Одеса, 2002, с. 8 – 16.

Літ.: Бібліографічний показник наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів. – Ч. 1 // Науковий вісник Південноукраїнського держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1 – 2, с. 143 – 144.

ЧЕБИКІН О. Я.

Психолог

Олексій Якович Чебикін (1949 р. н.) закінчив в 1971 році факультет фізичного виховання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського. Залишився працювати в інституті викладачем кафедри фізичного виховання. З 1977 року став працювати викладачем кафедри психології. В 1979 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь кандидата психологічних наук. В 1983 році присвоєно вчене звання доцента. В 1981 – 1988 роках обіймав посади доцента, завідувача кафедри педагогіки і методики початкового навчання. В 1991 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора психологічних наук. В 1993 році присвоєно вчене звання професора. Протягом кількох років завідував кафедрою педагогіки та психології початкового навчання, а згодом очолив кафедру теорії та методики практичної психології. В 2001 – 2003 роках був заступником директора, директором Одеського регіонального інституту державного управління Української академії державного управління при Президентові України. З 2003 року працює ректором Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

Як вчений є засновником наукової школи з проблем емоційної регуляції, автором близько 300 опублікованих праць, серед яких монографії, навчальні посібники, науково-тематичні збірки, навчальні плани та програми, наукові статті, брошури для науковців і практиків. Керує аспірантурою, входить до складу спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій з психології та педагогіки.

Обраний дійсним членом Академії педагогічних наук України, академіком Академії педагогічних та соціальних наук Російської Федерації. Указом Президента України присвоєно почесне звання «Заслуже-

ний діяч науки і техніки України». Нагороджений орденом «За заслуги» II, III ступенів.

Пр.: Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности. – 2-е изд. – Одесса, 1991. – 167 с.; Проблема эмоциональной устойчивости. – Одесса, 1995. – 195 с.; Психологічна підготовка фахівців судового обслуговуючого персоналу. – Одеса, 2002. – 160 с.; Діагностика та корекція мислення у розвиваючої особистості. – Одеса, 2002. – 170 с.; Емоційна сфера та її особливості її розвитку. – Одеса, 2003. 135 с.

Літ.: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє. – Одеса, 2007, с. 140 – 141; Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2007, с. 112 – 150.

ЩЕРБАКОВ Д. М.

Історик

Дмитро Миколайович Щербаков (1921 р. н.) закінчив в 1943 році історичний факультет Одеського державного педагогічного інституту. Учасник Великої Вітчизняної війни. В 1945 – 1951 роках працював старшим викладачем в Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського. Захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. З 1953 року працював доцентом кафедри історії КПРС Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова. У 1980 році захистив дисертацію і здобув науковий ступінь доктора історичних наук. У 1964 – 1986 роках очолював кафедру наукового комунізму Одеського держуніверситету ім. І. І. Мечникова та до 1988 року працював на посаді професора.

За часів роботи в Одеському держуніверситеті ім. І. І. Мечникова опублікував 3 монографії, 9 брошур, 20 наукових статей та більше 40 інших робіт. Керував підготовкою багатьох кандидатських дисерта-

цій, входив до складу спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій з історії при Одеському держуніверситеті. Нагороджений медалями.

Пр.: Діяльність революційних соціал-демократичних організацій України по політичному вихованню пролетаріату та керівництву робітничим рухом у передреволюційний період (1895 - 1904). – К. – Одеса, 1975. – 198 с.; Патриотическое и интернациональное воспитание советской молодёжи в условиях развитого социализма. – К. – Одеса, 1980. – 124 с.

Літ.: Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник. – Т. 4. – Одеса, 2000, с. 401 – 402 .

ЮШКОВА Л. М.

Вчитель

Лариса Михайлівна Юшкова (1943 р. н.) закінчила в 1965 році Одеський державний педагогічний інститут ім. К. Д. Ушинського і розпочала роботу за здобутою спеціальністю вчителя початкових класів середньої школи № 27 міста Одеси. У 1979 – 1990 роках працювала вчителем початкових класів, а потім заступником директора з навчально-виховної роботи школи-інтернату № 6 міста Одеси. Протягом чотирьох років завідувала кабінетом початкових класів Одеського інституту удосконалення вчителів. В 1995 році перейшла на роботу вчителем початкових класів приватної школи «Світоч».

Нагороджена знаком «Відмінник народної освіти УРСР». Указом Президії Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної республіки присвоєно почесне звання заслуженого вчителя Української РСР.

Літ.: Демченко Д. М., Савельєва Н. В., Фурсенко Л. І. Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008, с. 321 – 322.

ЯВОРСЬКА Г. Х.

Педагог

Галина Харлампіївна Яворська (1956 р. н.) закінчила в 1983 році факультет початкового навчання Одеського державного педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського і залишилася працювати викладачем кафедри дошкільної педагогіки. В 1990 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. В 1993 році присвоєно вчене звання доцента. В 1991 – 1995 роках – старший викладач, доцент кафедри дошкільної педагогіки. В 1995 році перейшла на роботу до Одеського училища міліції МВС України на посаду головного психолога і продовжувала працювати за сумісництвом в Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського в якості доцента кафедри педагогіки. Здобула вищу юридичну освіту в Одеському інституті внутрішніх справ. В 1996 – 1999 роках – доцент кафедри загально-правових дисциплін Одеського інституту внутрішніх справ. В 2006 році захистила дисертацію і здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. Присвоєно вчене звання професора по кафедрі педагогіки. В 1999 – 2008 роках – доцент, професор кафедри цивільного та трудового права Одеського інституту внутрішніх справ. З 2008 року працює професором кафедри юридичної психології і педагогіки Одеського державного університету внутрішніх справ. Присвоєно звання полковника міліції.

Пр.: Основи педагогіки: Навчальний посібник. – Одеса, 2002. – 304 с.;
Соціально-професійна зрілість курсантів вищих закладів освіти
МВС України. – Одеса, 2005. – 408 с.

Використані джерела і література

1. Бібліографічний покажчик наукових праць професорсько-викладацького складу та асистентів.– Ч. 1 // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – № 1-2. – С. 131 – 234.
2. Демченко Д. М., Савельєва Н. В., Фурсенко Л. І. Педагогічний Олімп Одещини. – Одеса, 2008. – 336 с.
3. Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987. – 752 с.
4. Матеріали архіву Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.
5. Наукові школи Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2007. – 256 с.
6. Память огненных лет: О выпускниках, студентах и сот рудниках института – участниках Великой Отечественной войны. / Од. гос. пед. ин-т им. К. Д. Ушинського; Авт.- сост. Бабенко К. Б., Бондаренко К. А. – Одеса, 1990. – 120 с.
7. Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського: Історичний поступ. Сучасність. Майбутнє./ Авт.: О. Я. Чебикін, І. А. Болдирєв та ін. – Одеса, 2007. – 240 с.
8. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник : У 4 томах. – Одеса, 2000.
9. Украинская Советская Энциклопедия: В 12 томах. – К., 1978 – 1985.
10. Украинский Советский Энциклопедический Словарь: В 3 томах.– К., 1988 – 1989.

Зміст

I. Передмова.....	1
II. Короткі біографії.....	2 - 38
1. Авдєєнко Г. В.....	2
2. Белозьоров С. Т.....	2
3. Богданова І. М.....	3
4. Вайнерман Х. А.....	4
5. Верещагін Л. Ф.....	5
6. Власенко І. О.....	5
7. Войтко В. І.....	6
8. Ганевич І. В.....	7
9. Гантмахер Ф. Р.....	8
10. Горбачов Є. Г.....	9
11. Грама Н. Г.....	10
12. Желєзняк Я. І.....	11
13. Іванович В. І.....	12
14. Ільїн І. І.....	12
15. Килимник О. В.....	13
16. Кірсанов С. І.....	14
17. Коваленко А. Я.....	14
18. Кравченко Є. С.....	15
19. Курлянд З. Н.....	16
20. Литвак Б. Д.....	17
21. Моргуєнко В. С.....	17
22. Мусін В. П.....	18
23. Ніколаєва М. М.....	18
24. Новацький В. М.....	19
25. Олізаренко Н. Ф.....	20
26. Олійник С. І.....	20
27. Палтишев М. М.....	21
28. Петренко В. В.....	22
29. Покритан А. К.....	22
30. Рубенчик Л. Й.....	23
31. Савчук М. П.....	24
32. Симоненко М. К.....	25
33. Соколенко О. І.....	26
34. Степанюк О. С.....	27
35. Тарасенко О. А.....	28
36. Терещенко Г. І.....	29
37. Фурсенко Л. І.....	30
38. Ханонкін О. А.....	31
39. Хмельюк Р. І.....	31
40. Цвігун С. К.....	33
41. Цокур О. С.....	33
42. Чебикін О. Я.....	35
43. Щербаков Д. М.....	36
44. Юшкова Л. М.....	37
45. Яворська Г. Х.....	38
III. Використані джерела і література.....	39

БУКАЧ
Валерий Михайлович

*ИЗ ИСТОРИИ ЮЖНОУКРАИНСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА ИМ. К. Д. УШИНСКОГО*

ВЫПУСКНИКИ

(СПРАВОЧНИК)

На украинском языке

Технічний редактор - Корольчук С.
Коректор - Юськов О.
Підписано до друку 27.06.2012
Ум. друк. арк. 1.9
Тираж 100 прим.

